

MIUH, Årsmøtet 27.oktober 2013

LOV OM KOMMUNALE HELSE- OG OMSORGSTJENESTER, KAPITTEL 9

Nils Olav Aanonsen

avdelingsleder

Avdeling for nevrohabilitering – OUS

Formål

KHOL Kapittel 9-1

- Hindre at personer med psykisk utviklingshemming utsetter seg selv eller andre for vesentlig skade
- Samtidig forebygge og begrense bruk av tvang og makt
- Så langt som mulig i overensstemmelse med brukerens eller pasientens selvbestemmelsesrett

Virkeområde

KHOL Kapittel 9-2

Reglene gjelder bruk av tvang og makt

- overfor personer med diagnosen psykisk utviklingshemming (ICD-10)
- som ledd i tjenester etter § 3-2 nr. 6, bokstavene a til d.
 - a) Helsetjenester i hjemmet
 - b) Personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt
 - c) Plass i institusjon
 - d) Avlastningstiltak

Lovens definisjon av tvang og makt

KHOL, Kapittel 9

1. Tiltak som brukeren motsetter seg

1. Alle tiltak som utføres i strid med vedkommendes vilje, både verbal og fysisk motstand

2. Tiltak som er så inngripende at de uansett motstand må regnes som bruk av tvang og makt

1. Beordring, kommando, "bur" feks

3. Bruk av inngripende varslingsystemer med tekniske innretninger

Tvang og makt

- Definisjonen omfatter situasjoner der:
 - Et tiltak skal få personen til å utføre eller unnlate å utføre en handling
 - Et tiltak griper direkte inn i personens handlinger ved stopping eller korreksjon gjennom bruk av fysisk makt

Forebygging

Forholdene skal legges til rette for minst mulig bruk av tvang og makt.

Alternativer til bruk av makt og tvang.

Krav om forebyggende tiltak

Vilkår for å benytte tvang og makt

Tiltak med bruk av tvang og makt kan bare benyttes for å **hindre eller begrense**

vesentlig skade når:

1. **andre løsninger** har vært prøvd og
2. tiltakene er **faglig og etisk forsvarlige**.

”Vesentlig skade”

1. Fysiske skader på egen eller andres person
2. Sosialt fornedrende atferd
3. Krenkelse av personalets eller andres personlige integritet
4. Materielle skader på egne eller andres eiendeler

Planlagt skadeavverging

Planlagt skadeavverging, KHOL § 9-5 tredje ledd, bokstav B

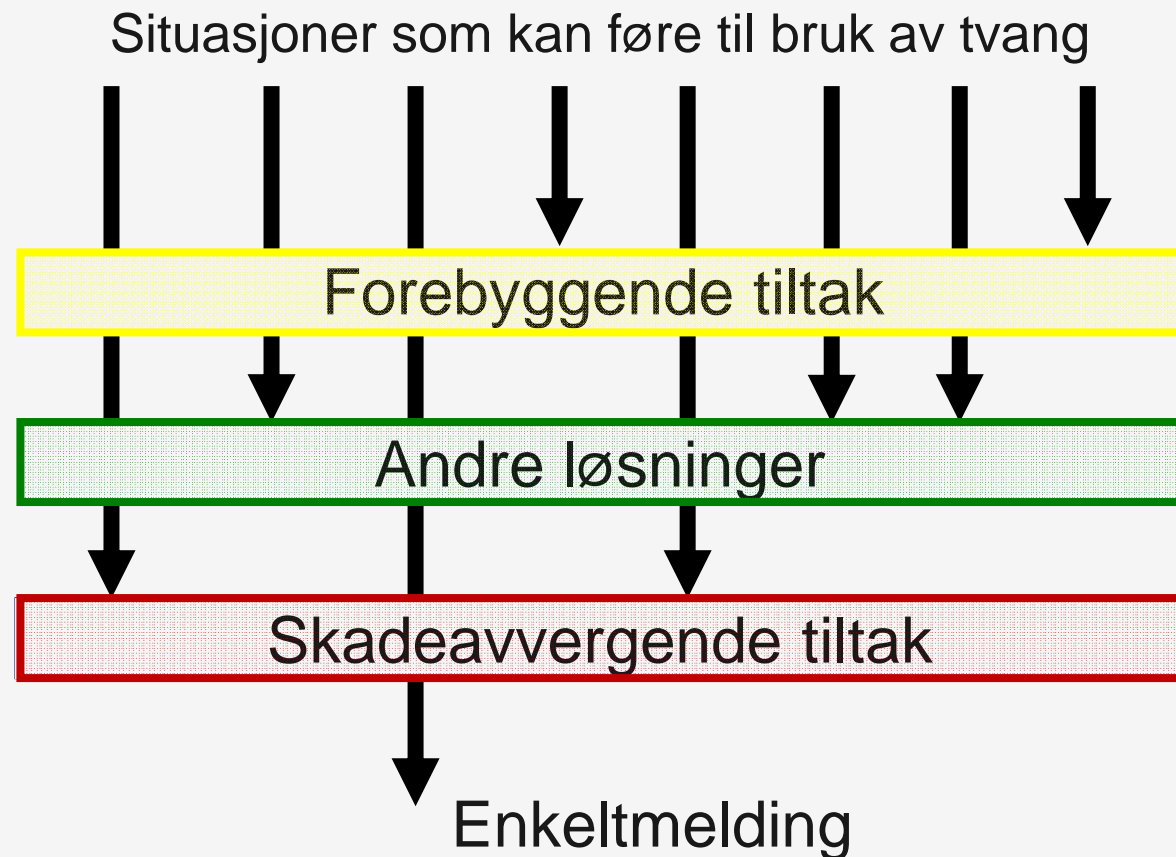
- Gjentatte nødsituasjoner
- Nærliggende og påregnelig skademulighet
- Avverging av enkeltepisoder hvor tiltaket er planlagt på forhånd
- Hensikten må være å avverge vesentlig skade

Dekke grunnleggende behov

Ivaretagelse av grunnleggende behov, KHOL § 9-5, bokstav C

- Personlig trygghet
 - Fravær av skade på egen person
 - Mat, drikke, påkledning, hvile, søvn, hygiene
 - Mulighet til å påvirke eget liv
- Opplæring/trening for å lære kommunikasjon og ferdigheter for å dekke grunnleggende behov

Flere tiltak virker sammen

Bydelens ansvar

Sørge for at ...

- tjenestene er forsvarlige
- forholdene legges til rette for minst mulig bruk av tvang og makt
- tjenestene er organisert på en forsvarlig måte
- personalet har den nødvendige kompetanse til å utføre de oppgavene de er satt til, inkludert gjennomføring av tiltak etter KHOL kap.9

Kompetanse i forbindelse med tiltak som innebærer tvang og makt

- Opplæring i metodene miljøbaserte behandlingstiltak bygger på
 - Adferdspsykologiske metodikk

”Inngrepskriteriet” for når tiltaket skal utføres (”når”)

”Hvordan” skal tiltaket utføres

- krav og grenser som følger av kapittel 9

Kompetanse i forbindelse med gjennomføringen

I tillegg må bydelen sørge for å gi personalet faglig veiledning og oppfølging i gjennomføring / utførelsen av tiltak.

Vedtak om bruk av makt og tvang

- Bydelen skal sende melding om vedtaket til
 - Fylkesmannen
 - Verge/ pårørende
 - Habilitering i spesialisthelsetjenesten bistår i utarbeidelsen av vedtaket og får kopi av vedtaket til gjennomlesning

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Legens rolle

- Diagnostikk
 - Personer må være diagnostisert som psykisk utviklingshemmet.
 - Eventuelle tilleggsdiagnoser?
 - Legemiddelbehandling?

1

2

3

Brukerens situasjon

4

En kort beskrivelse av bruker og tjenestetilbud kan omfatte:

5

6

7

- Diagnoser / funksjonsnivå

8

- Medisiner

9

10

- Tilleggshandikap

11

- Annen behandling

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Brukerens situasjon

En kort beskrivelse av bruker og tjenestetilbud kan omfatte:

- Boform
- Dagtilbud
- Omfang av bistand
- Aktiviteter og interesser
- Utfordringer i arbeidet med bruker som kan føre til behov for å gripe inn med bruk av tvang og makt

1

2

3

4

5.3

6

7

8

9

10

11

Faglig forsvarlighet

- Krav til tiltak og metoder.
- Krav til kartlegging og analyse.
- Individuell plan (målsettinger for arbeidet med bruker)
- Virkemidler som bidrar til å oppnå faglig forsvarlighet: ansvarslinjer og krav om kvalifisert personale.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Vedtak

- Melding om vedtak om bruke av makt og tvang skal sendes uten ugrunnet opphold til:

–Fylkesmannen i Oslo og Akershus

–Hjelpeverge/ Pårørende

–Og i Oslo til ANH som gjennomleser alt.

- I 2013 hittil 49 henviste saker
- Ca 180 vedtak

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Tillatelse til bruk av makt og tvang

- Fylkesmannsembedet
 - Tidsavgrenset tillatelse
 - Evt overprøving og krav om ny behandling fra bydel m.m.
- Klage evt til Statens helsetilsyn som er overordnet tilsynsmyndighet for Fylkesmannen

Rundskriv i 2014

- Innskjerper almen plikt til journalføring
 - Boliger, spesialisthelsetjeneste m.m.
- "Tjenestemottager" endres til "bruker" eller "pasient"
- "Ansatt" til "personal"

- "Fornyelsesskjema" går ut
 - Nye maler på Fylkesmannens hjemmesider
 - Skal være full formell gjennomgang fra bunnen hver gang et vedtak evt skal fornyes